

»Når jeg smiler, så smiler mine grise også. Når jeg er ked af det, er mine grise det også.« Foto: Sine Jensen.

Chefen skal selv gå forrest i dyrevelfærd

Når landbrugselever er i praktik, har pladsen til læring, ansvar og et socialt fællesskab stor betydning for dyrenes ve og vel på gården.

Af Victoria Bruun
vbr@landbrugsmedierne.dk

Hvis landmanden går foran i stalden og samtidig er åben over for at lære nyt, skaber et socialt fællesskab og ikke kun ser eleven som arbejdskraft, lærer eleverne mest om dyrenes velfærd. Konklusionen er fra et nyt forskningsprojekt fra Institut for Husdyrvidenskab, Aarhus Universitet.

»Hvis balancen tipper, og eleven føler sig som "arbejdskraft" uden tid til fælles refleksion med praktikværter eller kolleger, kan det gå ud

over både menneske- og dyrevelfærd, og potentialet for at lære bliver formindsket,« siger en af forskerne, postdoc Inger Anneberg.

Savnede nærværelse

26-årige Sine Jensen, bosat i Jellinge, mener at landmandens fysiske tilstedeværelse i stalden er vigtig for elever. På sit praktisktd i Midtjylland med ca. 1.050 svin havde de fællesmøder og en lærermester, der gik meget op i at fortælle, hvordan dyrene skulle behandles.

Alligevel savnede Sine Jensen sin lærermesters tilstedeværelse og vejledning flere gange.

»To-tre dage om ugen manglede jeg en, der gik foran, og ikke kun var der, når vi ringede. Hvis chefen er der hver dag, vil der være mindre aggressivitet hos de personer, der arbejder med dyrene,

Det hele hænger sammen. Hvis der er noget, der går galt, kan du straks se det på dyrene. Jeg plejer at sige, at når jeg smiler, så smiler mine grise også. Når jeg er ked af det, er mine grise det også.

Sine Jensen, nyuddannet landmand med speciale i svin.

fordi der er mere respekt for chefen end for dyrene og de ansatte,« siger hun.

En medkollega i stalden er ifølge Sine Jensen ikke nok.

»Et er hvad de andre siger, noget andet er hvad chefen siger,« fortæller hun.

Det hænger sammen

Der var rig mulighed for at

få ansvar for grisene, og Sine Jensen har bl.a. tjekket skulderrør, kastreret, insemineret og ordnet foderkurve. Selvom hun ikke giver sin chef top-point, påpeger hun, at hans strikse syn på dyrevelfærd har påvirket hende positivt.

»Det har givet mig bedre tag på dyrene og gjort mig mere selvsikker,« uddyber hun.

Læringsrum, sociale arrangementer samt en lærermester, der er nærværende og åben for kritik, har smittet af på Sine Jensens arbejdsydelse. Balancen er essentielt for, at dyrene har det godt, mener hun.

»Det hele hænger sammen. Hvis der er noget, der går galt, kan du straks se det på dyrene. Jeg plejer at sige, at når jeg smiler, så smiler mine grise også. Når jeg er ked af det, er mine grise det også,« siger hun.

Interview

Inger Anneberg
Postdoc på
Aarhus Universitet. Foto:
AAU

Læs mere om undersøgelsen på www.dca.au.dk

Gode råd til praktik i landbrug

15 landmænd, som alle var eller havde været praktikværter, samt elever fra tre landbrugsskoler blev interviewet af forskere fra Aarhus Universitet. Landmænd og elever var enige om, at en balance på gården som lærested, arbejdsplads og socialt liv gav bedre dyrevelfærd. Nu giver forsker forslag til, hvordan elev ikke kun føler sig som arbejdskraft.

? Hvad bør eleven huske for at få mest ud af sit praktikophold?

»Eleven skal tillade sig at være nysgerrig og udfordre landmanden med spørgsmål. Det kan være rart at få et stort ansvar med det samme, men hvis de ikke får plads til at lære noget, kan der ikke være tid og energi til at komme med idéer og ytre sig.«

? Hvilken betydning har anerkendelse og ros?

»En del læring sker, når eleven ser, hvordan praktikværten gør. Det er vigtigt, at landmanden eller en kollega går foran og viser, hvordan man gør og giver en forklaring på hvorfor. Landmændene skal gøre noget ud af anerkendelse og ros, så eleven føler, at vedkommende vokser med opgaven.«

? Hvilke dilemmaer nævnte landmændene?

»Praktikværterne er enige i, at læringen om hvordan man behandler dyrene ordenligt er vigtig, men de har svært ved at formulere præcis hvordan, da hver elev er forskellig. Eleverne skal lære at have et realistisk forhold til dyrene, fordi mange af dem i dag er uerfarne, når de kommer ud på gården.«

? Hvad var det vigtigste for eleverne?

»Det vigtigste for eleverne var, at de blev set, og at fejl blev håndteret med humor eller årvågenhed. Hvis chefen kun giver negativ kritik, bliver eleven ligeglad, og det går udover dyrene ved, at eleven er mindre opmærksom på f.eks. syge dyr.«

Arbejdet uden balancen er umuligt

Praktikstederne gav Rasmus Rise rum til kritik og udvikling. Det motiverede til bedre dyrevelfærd.

Af Victoria Bruun
vbr@landbrugsmedierne.dk
tlf. 33 39 47 84

På begge sine praktiksteder i Fredericia Kommune var lærermesteren der altid til at guide og roste ofte 19-årige Rasmus Rise.

Når han tænker tilbage, ser han praktikstederne som ar-

bejdssteder med plads til udvikling og anerkendelse. Det motiverede ham til, at dyrene skulle have det godt.

»Du kan ikke arbejde uden den balance, - det er umuligt. Har du balancen, har du også et godt dyrevelfærd. Hvis jeg havde haft nogle chefer, som syntes, at dyrevelfærd var lige meget, så havde jeg ikke haft den indsigt i tingene, som jeg har i dag,« siger han.

Finger med i stalden

De to praktiksteder havde henholdsvis 800 og 2.000 søer.

Rasmus Rise har taget er-

På Rasmus Rises praktiksteder havde de et godt socialt fællesskab, og han ses med flere af kollegerne i dag. Foto: Rasmus Rise

faringen fra praktikstederne med sig og vægter højt, at landmanden bør være til stede til at vejlede.

»Det nytter ikke, at man har en chef, der cirka tror, hvad der sker i stalden. Man skal have en chef, der er med i stalden med jævne mellemrum, og som gider holde øje med tingene og får en finger med i stalden. Det

har en kæmpe indflydelse, for så ved man, hvad man snakker om,« siger han.

Motiveret i hverdagen

Hvis der var problemer med f.eks. ørebid blandt søerne, snakkede de om, hvordan de kunne forbedre. Når Rasmus Rise kom med spørgsmål eller kritik, var landmanden altid åben, fortæller han.

»Det, at jeg bliver indblandet i arbejdsopgaverne, både i økonomi og dyrevelfærd, gør, at jeg bliver motiveret i min hverdag og får mere at kæmpe for,« siger Rasmus Rise.